

Научен стил

Научен стил

1. Общи характеристики на научния стил

2. Лексикални особености

- а) Термини.
- в) Проблеми около използването и дефинирането на термини, лични имена, специфични понятия в научния текст.
- с) Проблеми около изписването на термини, имена, думи и словосъчетания от чужд произход.
- д) Бележки за подбора на лексика.

3. Синтактични особености

- а) Употреба на изреченията, класифицирани според целта на изказване.
- в) Употреба на изреченията, класифицирани според синтактичната им структура.

4. Избор на комуникативен модел

- а) Проблемът за публиката на текста.
- в) За структурата и сегментацията.
- с) Избор на начин, по който авторът говори от свое име или за себе си.
- д) Други начини за изразяване на академична скромност.
- е) Незадължителни катализатори на комуникативната ефективност.
- ф) Отношението между обем и стил.

1. Общи характеристики на научния стил

- Комуникативен: ясен, стегнат, разбираем.
- Различен от художествения, публицистичния, разговорния стил.
- Не допуска емоционални и оценъчни изрази, които представят субективно отношение към излаганите факти и аргументи.

1. Общи характеристики на научния стил

Избягваме:

- реторични въпроси или възкличания (удивителни знаци и многоточия);
- общи разсъждения, които нямат пряко отношение към разглеждания проблем;
- епитети, метафори, описателни изрази;
- поетични, приповдигнати и патетични фрази;
- разговорни изрази, диалектизми, жаргонни думи;
- паразитни фрази и съкращения като "и т.н."

*Изразяване на **предпазливост** или скромност*

2. Лексикални особености

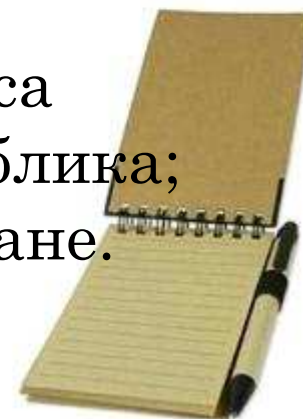
- а) Термини.**
- в) Проблеми около използването и дефинирането на термини, лични имена, специфични понятия в научния текст.**
- с) Проблеми около изписването на термини, имена, думи и словосъчетания от чужд произход.**
- д) Бележки за подбора на лексика.**

в) Проблеми около използването и дефинирането на термини, лични имена, специфични понятия в научния текст.

- **Синонимни термини:** предпочитаме международно употребяваните за специализирана публика; стремим се към унификация.
- **Кога дефинираме термини и обясняваме лични имена?**

Когато са ключови за нашия текст; когато са слабо познати дори за специализирана публика; когато е възможно двусмислие или объркване.

с) Проблеми около изписването на термини, имена, думи и словосъчетания от чужд произход

- грешки в изписването на имена и понятия;
- правилна граматична форма;
- транскрипция (а не транслитерация);
- допускане на друга графична система в текст на кирилица

d) Бележки за подбора на лексика извън специфичната

Съществителни

Местоимения

Прилагателни и наречия

Числителни

Глаголи

причастия, деепричастия, форми на страдателния залог

3. Синтактични особености

- а) Употреба на изреченията, класифицирани според целта на изказване.**
- в) Употреба на изреченията, класифицирани според синтактичната им структура.**

Отклонения от обичайния синтаксис - оформяне на рубрики

- С тирета, точки, звездички обикновено се бележат по-кратки рубрики с по-несамостоятелни елементи. Тогава отделните редове започват с малка буква, а в края на всеки ред има точка и запетая. В края на последния ред – точка.
- Ако сме избрали да бележим рубриците с цифри или букви, след знака поставяме точка или дясна скоба. Ако сме сложили точка, текстът на рубриката започва с главна буква. Ако сме сложили скоба, може и с главна, и с малка. В случай че започва с главна, накрая има точка.
- Ако рубриците включват цели изречения, а не отделни думи или словосъчетания, те започват с главна буква и завършват с точка.

- xxxxxxxxxxxx;
- xxxxxxxxxxxx;
- xxxxxxxxxxxx;
- xxxxxxxxxxxx.

1. Xxxxxxxxxxx.
2. Xxxxxxxxxxx.
3. Xxxxxxxxxxx.
4. Xxxxxxxxxxx.

3. Избор на комуникативен модел

- а) Проблемът за публиката на текста.**
- в) За структурата и сегментацията.**
- с) Избор на начин, по който авторът говори от свое име или за себе си.**
- д) Други начини за изразяване на академична скромност.**
- е) Незадължителни катализатори на комуникативната ефективност.**
- ф) Отношението между обем и стил.**

с) Избор на начин, по който авторът говори от свое име или за себе си

pluralis modestiae

*може да се предположи
приведеният пример
както стана ясно
цитираният по-горе пасаж*

аз предполагам/ние предполагагаме
примерът, който приведохме
както изяснихме
пасажът, който цитирахме по-горе

d) Други начини за изразяване на академична скромност

- изрази на предпазливост, вкл. модални глаголи;
- условно наклонение;
- избягваме да се самоопределяме с твърде силни и натрапливи квалификации (*стигнахме до съществения извод, че; този резултат е изключително ценен; това важно наблюдение*), освен ако веднага не ги обосновем логично (*това наблюдение е важно, защото*);
- избягваме да демонстрираме разностранна ерудиция и назидателност (силни и натрапливи квалификации за някой друг; ексцентрични аналогии, мото, цитати).

Избягваме и прекомерна скромност: не се оправдае и извиняваме (*по технически причини не можем да представим; времето не ни позволи да; това е само едно скромно начало; тези идеи биха могли да се приложат и върху/ да се развият...*)

е) Незадължителни катализатори на комуникативната ефективност

Текстът е по-комуникативен, когато:

- всички съкращения и символи, дори тривиалните за професионалните среди, са надлежно дешифрирани;
- има графично маркиране на структурата, на отделни елементи (различни шрифтове и размери на буквите, курсив, болд, подчертаване и пр.);
- има визуални елементи – схеми, карти, графики, илюстрации;
- има индекси (ако е подходящо);
- трудните за разбиране абстрактни идеи са илюстрирани с подходящи примери и аналогии;
- логическите връзки, планът, структурата са подчертани, напр. като се антиципира следващото (*в следващите редове/ глава/ част ще бъде изяснено/ показано/ развито.../ ще се спрем на...*) и съответно от време навреме се прави преговор (*дотук бяха разгледани въпросите ...*).

f) Отношение между обем и стил

- Съобразяваме се с поставените изисквания за обем.
- Избягваме разрастване на обема, постигнато чрез ненужно многословие: претрупан изказ; повтаряне на едно и също с вариации; общи разсъждения, които не са пряко свързани с темата и не носят съществена информация; твърде дълги преразкази и цитати.

Резюме

- **Научният стил се отличава с яснота, точност, комуникативност.**
- **Научният стил е сдържан, формален, официален и не допуска думи и изрази, напълно допустими в други стилове – съдържащи отклонения от книжовната норма, емоционални и оценъчни нагласи, експресивност, многозначност.**
- **Научният стил предполага владение на научна терминология и на други специфични понятия, както и на базови умения за тяхното коректно изписване. При всяко колебание се търси надежден справочник и се прави справка.**
- **В академичното писане се избягват всякакви отклонения, генерализации и общи изказвания, ако нямат пряко отношение към темата и не могат да се свържат с конкретни наблюдения.**
- **Водещ принцип в академичното писане е съобразяването с публиката.**
- **Комуникативният модел, предпочитан в академичното писане, е насочен към изява на уважение към читателя и на академична скромност.**
- **Научният стил се постига с познания, но е преди всичко отражение на начин на мислене и отношение, а не на формална компетентност.**

